

Verleiden met glas in lood. De Roermondse glazenier Joep Nicolas wist kerkgangers in te palmen met zijn overweldigende bijbelse ruiten. Kunstenaar Arno Coenen zet de verlokkelijke magie van Nicolas in bij zijn projectie in de toren van de oude brandweerkazerne in Maastricht.

Hemelstralen

MAASTRICHT
DOOR VIKKIE BARTHOLOMEUS

INTERVIEW ARNO COENEN

Het start rustig, ingetogen. Zwart-wit beelden tuimelen langzaam over elkaar heen. Een duif. Een aureool. Een engelenvleugel. Steeds sneller gaat het, duizelingwekkend. Kleuriger, heftiger, als een op hol geslagen caleidoscoop. Duihvsele emoticons vliegen voorbij, heiligen razen langs. Was dat nou een voet? Ging daar nou een slang?

Arno Coenen staat in de schemer stil te genieten. Voor het eerst ziet hij zijn projectie *The First Stage* in de toren van de oude brandweerkazerne in Maastricht. „Visueel vuurwerk lijkt het wel. En zie je hoe mooi het samenkomt op de hoeken?” Vanuit de plek waar vroeger op 25 meter hoogte de brandweerslangen te drogen werden gehangen, straalt nu rondom een lichtpanorama. Een ingenieus projectieplan zorgt ervoor dat de ramen op alle vier de vlakken belicht worden zonder dat de beamerstralen elkaar kruisen. Het is een project waarbij voor Arno Coenen allerlei dingen samenvallen. Hij is een allround kunstenaar, werkt vaker met computer graphics maar heeft ook een voorliefde voor oude ambachten. Sterker: hij maakt vaker glas in lood. Hij grijnst. Voor het belastingkantoor in Hoofddorp heeft hij een groot glas-in-loodraam gemaakt waarin onopvallend belastinggegevens van hemzelf zijn verwerkt die ze maar beter niet kunnen ontcijferen.

„Ik heb ook ooit eens een testbeeld van glas in lood gemaakt. Als omkering zeg maar. Tv is vluchtig maar glas in lood doorstaat de tand des tijds. En het straalt door het zonlicht van buiten naar binnen, deze

projectie straalt juist naar buiten toe. Eigenlijk is het allemaal vanzelfsprekend.” Al sinds het vroege MTV-tijdperk is hij vj - video jockey - en ook die skills kon hij nu inzetten.

Archief

Het initiatief voor de projectie komt van Bart van den Boom van Viewmaster Projects, dat zich richt op videokunst in de openbare ruimte. Hij stuitte op het archief van glazenier en kunstenaar Joep Nicolas bij het Sociaal Historisch Centrum voor Limburg. „Duizenden kartons en ontwerptekeningen. Zo'n ontzettend mooie afbeeldingen.” Arno Coenen schoot meteen door zijn hoofd als de ideale persoon om hier iets mee te doen. „Een totaal kunstenaar. Zo'n allround iemand die ambachtelijkheid heel belangrijk vindt. Het paste precies.”

Coenen reageerde enthousiast, maar zag zich ook voor een enorme opgave geplaatst toen hij het archief van Nicolas in handen had. „Het was zo veel, hoe krijg je daar vat op?” Hij stelde zich op als een kerkganger die voor het eerst naar Nicolas' ramen kijkt. „Je staat daar en je bent overweldigd. Je moet op zoek naar een houvast, een afwijkend detail. Dat zoeken, dat heeft zich vertaald in de manier waarop de animatie is ontstaan.” Historische Bijbelse taferelementen uit video's en games. Een uur lang worden parallellen gelegd tussen katholieke symbolen en hedendaagse tattoos: Arno Coenen is royaal vol getatoeëerd. Zo komen geloof, hoop en liefde (kruis, anker, hart) in verschillende vormen voorbij.

Arno Coenen kon zijn ervaring als vj gebruiken bij het maken van de projectie. FOTO ANNEMIEK MOMMERS

„Je staat daar en je bent overweldigd. Je moet op zoek naar een houvast, een afwijkend detail.”

Arno Coenen

De projectie, gezien aan de binnenkant van de toren. FOTO'S ANNEMIEK MOMMERS, ARNO COENEN, SHCL

Het is de vijfde en waarschijnlijk laatste projectie in de toren van de oude brandweerkazerne uit de reeks 360° BRNDWR. *A First Stage* heet het werk van Coenen. Een verwijzing naar een grootser project dat Bart van den Boom en Arno Coenen volgden jaar willen uitvoeren: *a Stage of Luminosity*. Een cross-over tussen cultureel erfgoed en zogeheten *time based media* dat gepresenteerd wordt op een gigantische verlichte zuil gebaseerd op Joep Nicolas' werk, reizend door Limburg.

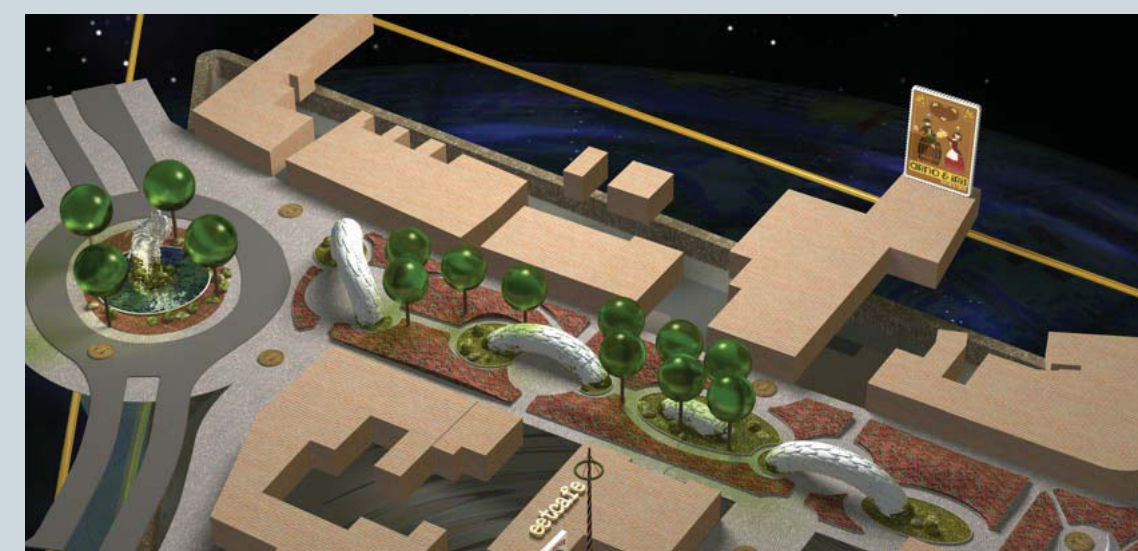
Band

Arno Coenen heeft er zin in; hij voelt een sterke band met Limburg. „Jesus het wordt niet gekker dan dit! Op de een of andere manier win ik altijd pitches hier.” Hij staat bekend als ras-Rotterdammer, kreeg landelijke bekendheid met zijn tegeltableaus in de Markthal in Rotterdam en de Beurspassage in Amsterdam. Maar feit is dat hij op tal van plekken in Nederland heeft gewoond en dat zijn overgrootouders uit Vaals ko-

men. Hij ontwierp het monument voor de Limburgse Jagers in Oirschot dat vorig jaar werd onthuld. In Heerlerheide maakte hij een gigantisch mozaiek met elementen uit de buurt, maar ook uit vintage games. Hij is verantwoordelijk voor het kunstwerk op de rotonde bij Die Zwei Brüder in Venlo, dat voor veel commotie zorgde.

Hij is gewend dat zijn werk emoties oproept. Op de Venlose kwestie reageerde hij destijds nuchter: „Ik mocht ooit een groot tegeltableau voor Amsterdam-west maken, met als thema 'liefde voor de stad'. Nog voor het eerste ontwerp was er al discussie over mijn voornemen om er een sportschool en Marokkaanse kickboksers op te zetten. Bij de onthulling was de ergste koude uit de lucht en toen het tijdelijke werk weg moest, werden handtekeningen opgehaald om het te behouden. Uiteindelijk kwam het in het Rijksmuseum.”

A First Stage is nog tot in eind juni elke avond vanaf de schemering tot 23.00 uur te zien.

Chasing the Dragon op de Kempkensweg

Het is straattaal voor heroïnegebruik: Chasing the Dragon. Het is ook de naam van een plan voor een ontzagwekkend kunstwerk op de Kempkensweg, lange tijd het Heerlense epicentrum voor heroïnegebruik en prostitutie. Chasing the Dragon zou misschien wel het langste kunstwerk van Limburg kunnen worden: een betonnen draak golf op 'ware grootte' door de hele straat, die omgebouwd wordt tot park. De kop van de draak is een fontein; lijf en staart komen op verschillende punten aan het oppervlak en gaan deels ondergronds. Het monster moet volgens Arno Coenen de bekroning zijn op het gebied dat zich aan zijn moeizame verleden heeft ontworsteld, de 'gouden driehoek' die zich nu profileert met streetart. Op zijn site schrijft hij: „De sculptuur krijgt een postapocalyptische uitstraling, als een overblijfsel uit een onbestemd verleden (...). Het klopt als publiek kunstwerk, als fysieke manifestatie van het optillen naar een hoger niveau, de verheffing die cultuurbeleid met openbare kunst voor ogen heeft. In die zin vertegenwoordigt de draak verbeeldingskracht en het uithoudingsvermogen van de buurt, die veel heeft doorgeemaakt.” Het onzichtbare deel van de draak zou met *augmented reality* apps voor smartphones en ta-

blots zichtbaar gemaakt kunnen worden. De deels ondergrondse, vurige draak is ook een verwijzing naar het mijnverleden. Volmar Delheij van Street Art Heerlen „viel stijl achterover” toen hij het ontwerp voor het eerst zag. Zo zeer was hij onder de indruk. Het plan past naadloos bij de ontwikkeling van het gebied, „een van de mooiste plekken van Heerlen, waar mensen van allerlei pluimage samenleven. De draak staat ook symbool voor je

geluk najagen. En dat is wat de mensen hier altijd hebben gedaan.” De stichting had het plan liever nog even geheim gehouden, het bestuur heeft zorgen over de timing. Is de tijd wel rijp? „Als je zoiets spectaculairs wil in een stad waar de financiële middelen opgedroogd zijn, loop je het risico dat het voor eens en altijd verdwijnt. Hier heb je bestuurlijke lef voor nodig. Het is spectaculair, maar de kosten zijn ook spectaculair.” Een miljoen euro is de schatting. „Maar Arno zegt: jullie krijgen de helft gratis, want die zit onder de grond.”

www.arnocoenen.eu

Joep Nicolas

Joep Nicolas (1897-1972) leerde het vak van glazenier in het atelier van zijn opa in Roermond. Hij wordt gezien als een vernieuwer, een van de voortrekkers van de kunststroming de Limburgse School. Tal van kerken in Nederland hebben glas-in-loodramen van hem; zijn bekendste werk vormen de ramen in de Oude Kerk van Delft. Nicolas woonde met zijn gezin in de jaren veertig en vijftig in de Verenigde Staten, waar hij ook tal van kerkramen realiseerde. Na zijn terugkeer vestigde hij zich in Steyl. Hij maakte ook werk voor bedrijven, zoals de Amstel Brouwerij in Amsterdam en Vroom & Dreesmann in Leiden. Hij ligt begraven bij de basiliek van Sint Odilienberg, waar hij de ramen voor ontwierp.